

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Viden er magt.

Demokratiet må til stadighed læres og prøves. Forslagene om betalt frihed til uddannelse giver tid og betaling, så især korttidsuddannede får reelle muligheder for at kunne uddanne sig. Den viden og handlekraft, som følger af deltagelse i undervisning, vil være til gavn for den enkelte deltager, men også for helheden. Lønmodtagere og arbejdsløse vil gennem nye kundskaber og mere almen viden kunne deltage med større styrke i demokratiet. Dermed vil demokratiet blive udvidet både når det drejer sig om stærkere brugerindflydelse og borgerdeltagelse i (lokal)politiske forhold, og når det drejer sig om de ansattes muligheder for indflydelse i virksomhederne.

Lovforslagene om betalt frihed til uddannelse og ret til frihed til uddannelse sigter mod at give lønmodtagere og arbejdsløse muligheder for at udvikle uddannelsesstilbud, som kan løfte arbejdspladsdemokratiet. Sammen med lønmodtagerkapital forvaltet af de ansatte i virksomhederne – altså økonomisk demokrati – vil BFU kunne sætte fart i den proces, som fører til, at de ansatte selv kommer til at lede virksomhederne. Dermed bliver BFU et vigtigt element i opbygningen af selvforvaltning i virksomhederne i samfundet som helhed.

Viden er magt. Ved, at de korttidsuddannede selv skaffer sig mere almen viden og flere kundskaber, deles magten, og demokratiet udvides. Betalt frihed til uddannelse vil gøre uddannelseskløften mindre.

Danmarks udfordringer

Danmark står over for en stor udfordring, når det gælder om at bevare og udbygge velfærden.

Virksomhederne er tvunget til omstilling og fornyelse, når det gælder om at bevare konkurrenceevnen på verdensmarkedsvilkår. Og virksomhederne står over for store udfordringer, når det gælder om at tage hensyn til arbejdsmiljø, ydre miljø og ressourceforbrug.

Disse forandringer kræver ny ledelse og organisation, ny teknologi samt udvidede kvalifikationer hos de ansatte.

Hvis danske virksomheder skal kunne leve op til disse udfordringer, er det helt nødvendigt, at de ansatte deltager i gennemførelsen af de nødvendige forandringer. Forslagene om betalt frihed til uddannelse sigter på at give lønmodtagere og arbejdsløse bedre muligheder for at skaffe sig især almene forudsætninger for at deltage i denne proces.

SF vil følge lovforslagene om betalt frihed til uddannelse op med forslag om en kraftig udvidelse af arbejdsmarkedsuddannelserne, så lønmodtagere og arbejdsløse også får mulighed for at efter- og videreuddanne sig inden for de erhvervskompetencegivende uddannelser.

Uddannelsesskævhederne

Det skønnes, at der i dag er omkring 800.000 lønmodtagere og arbejdsløse, som alene har 7 års skolegang, og omkring 1,2 mio. med under 12 års kompetencegivende uddannelse.

Uddannelsesressourcerne er skævt fordelt. F.eks. koster det over 600.000 kr. at uddanne en læge eller en civilingeniør. En præst koster 300.000 kr. og en folkeskolelærer godt 100.000 kr. I gennemsnit ofres der omkring 10.000 kr. i kursusudgifter pr. deltager på specialarbejderkurserne.

Især de korttidsuddannede har høj arbejdsløshedsprocent, lav løn og ofte de ringeste muligheder for at deltage i udøvelsen af demokrati på alle samfundsområder. Når både virksomheder og det offentlige afsætter penge til at efter- og videreuddanne medarbejdere, er det typiske, at medarbejdere med en i forvejen lang uddannelse får en uforholdsmæssig stor andel af de afsatte ressourcer. Når topfunktionæren får 30 timers efteruddannelse, får den ikkefaglærte 1 time.

Der er således ikke i dag indbygget mekanismer i det offentlige eller arbejdspladsfinansierede uddannelsessystem, som mindsker uddannelseskløften.